

Herplantbeleid en handhaving gemeente Kerkrade op grond van de Bomenverordening

Inleiding

Bomen zijn waardevol en bepalend voor de beleving van de omgeving. Met name grote solitairbomen, boomgroepen of lanen met zware boombeplanting spreken tot de verbeelding. De gemeente Kerkrade heeft deze waarde ook erkent door in haar Algemene plaatselijke verordening een hoofdstuk op te nemen over het bewaren van houtopstanden: de geldende Bomenverordening. Tevens heeft zij het belang van bomen nog eens verwoordt in de vastgestelde groen- en structuurplannen.

Voor het kappen van bomen staande op een perceel groter dan 250 m² en met een stam diameter van 25 cm, gemeten van maaiveld op 1,30 mtr hoogte, is een omgevingsvergunning activiteit kappen nodig. In de Bomenverordening zijn de gronden waarop een omgevingsvergunning activiteit kap kan worden geweigerd beschreven.

De ervaring is dat de meeste aanvragen omgevingsvergunning activiteit kap worden verleend. Het betreft dan veelal bomen die staan in particulieren tuinen. Ook worden er veelvuldig omgevingsvergunning activiteit kap verleend als gevolg van weg- en rioolreconstructies en bij sloop- en nieuwbouwprojecten.

In de Bomenverordening, art. 6: Bijzondere vergunningsvoorschriften, is opgenomen dat het bevoegd gezag een herplantplicht kan opleggen.

De afgelopen jaren is hiervan nauwelijks gebruik gemaakt. In de incidentele gevallen waar een herplantplicht is opgelegd was de herplant gebaseerd op gevoel en niet op objectief en meetbaar gegeven. Om een en ander met betrekking tot het opleggen van een herplant dienen hiervoor nadere regels vast te stellen.

Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen

In de Bomenverordening wordt aangegeven dat de waardebepaling voor de opgelegde herplant geschied volgens de taxatiemethode van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen (N.V.T.B.). In de bijlage, Richtlijnen NVTB 2010, staan de taxatiemethode en rekenmodellen beschreven. Tevens biedt de NVTB de mogelijkheid om een eigen waarde bepaling te berekenen middels een digitaal rekenmodel Boomwaarde. Dit is via de website middels een jaarlijks abonnement te downloaden. De taxatiemethode van de NVTB is tevens hanteerbaar bij schades aan bomen om die bij de veroorzaker te verhalen.

Uitgangspunten

De op te stellen regels voor de herplant gelden met name voor grote en/of beeldbepalende bomen. Enerzijds om te voorkomen dat reguliere aanvragen omgevingsvergunning activiteit kappen voor bomen in particuliere tuinen anders behandeld zouden worden als nu het geval is. Anderzijds om te voorkomen dat de regels ten aanzien van de herplantplicht niet controleerbaar c.q. handhaafbaar zijn.

Om misstanden te voorkomen: de beoogde regeling voor de herplantplicht geen reden mag zijn om een omgevingsvergunning te verlenen. Het opleggen van een herplantplicht is pas aan de orde indien de aangevraagde boom c.q. bomen niet te handhaven zijn. Tevens dient bij projecten dat de mogelijkheid is onderzocht of de betreffende bomen te verplanten zijn. Indien herplant van op dezelfde

locatie of directe omgeving niet mogelijk is kan overwogen worden met een financiële herplant gelijk aan de getaxeerde Boomwaarde.

Illegaal kappen

In de meeste gevallen wordt een omgevingsvergunning activiteit kap aangevraagd. Toch komt het voor dat bomen worden gekapt zonder de benodigde omgevingsvergunning. Naast het doen van aangifte bij de politie kan de gemeente ook op grond van de Bomenverordening een (financiële) herplantplicht opleggen tevens bestaat de mogelijkheid de veroorzaker aansprakelijk te stellen. Het achteraf indienen van een aanvraag om omgevingsvergunning heeft geen zin omdat er dan geen objectieve beoordeling kan plaatsvinden. Onder vellen en kappen wordt ook verstaan het ingrijpend wijzigen door middel van snoeien en kandalaberen van meer dan 20 procent van het kroonvolume, dit om ernstige beschadiging of ontsieringen van de boomkroon tegen te kunnen gaan.

Beschadigingen aan bomen

Indien er door een ongeval of moetwillige beschadiging aan bomen, in de openbare ruimte, schade is ontstaan zal er te alle tijde aangifte gedaan worden bij politie. Indien de veroorzaker bekend is zal er een aansprakelijkheidstelling volgen. De schadevergoeding zal worden vastgesteld conform de richtlijnen van het rekenmodel Boomwaarde van de NVTB.

Herplantplicht en handhaving m.b.t. Bomenverordening.

1. Herplantplicht

We onderscheiden twee vormen van herplant;

1. Herplant zoals bedoeld in de Bomenverordening conform artikel 6: bijzondere vergunningsvoorschriften lid 1,2 en 3 . Als voorwaarde bij het verlenen van een omgevingsvergunning activiteit kap voor het vellen of kappen van en houtopstand
2. Herplant zoals bedoeld in de Bomenverordening conform 7: herplant- / instandhoudingsplicht. Een opgelegde herplantplicht na illegale kap c.q velling.

1.1 Herplantplicht art. 6: bijzondere vergunningsvoorschriften lid 1,2 en 3

De herplant is in het beginsel van toepassing wanneer de te vellen houtopstanden zijn opgenomen in de lijst van Waardevolle en Monumentale Bomen en/of een beeldbepaald karakter hebben voor de directe omgeving c.q. standplaats. Indien herplant in de directe omgeving niet kan zal er conform het rekenmodel Boomwaarde van de NVTB en financiële herplant worden opgelegd.

1.2 Herplantplicht art. 7: herplant- / instandhoudingsplicht

Indien de houtopstand waarop een verbod tot vellen van toepassing is, zonder vergunning van het bevoegd gezag, is geveld, dan wel op andere wijze te niet is gegaan kan, buiten dat er aangifte wordt gedaan bij politie, een verplichting worden opgelegd om de teloorgegangene houtopstand door middel van herplant te compenseren.

1.3 Herplant voorwaarden

Als voorwaarden kunnen in een omgevingsvergunning, bij een herplant, alle maatregelen die van belang zijn voor het aanplanten en/of instand houden van een houtopstand worden opgenomen. Zoals de soort boom, maatvoering, standplaatsverbetering en nazorg.

De opgelegde herplant moet binnen een termijn van 1 jaar, na afgifte van de omgevingsvergunning, zijn uitgevoerd. Wanneer de herplant niet aanslaat, of binnen 3 jaar teniet is gegaan, om welke reden dan ook, dient opnieuw herplant te worden uitgevoerd. Voor de her te planten boom (bomen) gelden opnieuw de eerder opgelegde herplantvoorwaarden.

Bij het in gebreke blijven of niet conform de opgelegde herplantvoorwaarden wijze uitvoering geven van de opgelegde herplantplicht, kunnen deze op kosten van de overtreder, door of in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd

1.4 Herplantindicatie

1.4.1 Boommaat

Als voorwaarde bij het verlenen van een omgevingsvergunning;

- Particuliere erven – herplant boommaat minimaal 14 – 16
- Inboet structuren in de openbare ruimte boommaat minimaal 16 – 18
- Herplant na illegale kap boommaat minimaal 25 – 30

1.4.2 Boomsoort

In beginsel geldt een herplant met een vergelijkbare boomsoort als de te vellen boom (bomen). Veelal kan er in onderling overleg tussen aanvrager en gemeente gezamenlijk tot een herplantkeuze van een boomsoort gekomen worden. In uitzonderlijke gevallen legt de gemeente de boomsoort op dit naar aanleiding van een illegale kap. De boomsoort dient altijd in overeenstemming te zijn met de voor de soort geschikte plantlocatie (b.v. qua grondsoort en vochthuishouding)

1.4.3 Plantlocatie

Herplant dient zo dicht mogelijk plaats te vinden op de locatie van de te kappen boom (bomen). Hiervan kan worden afgeweken indien ter plekke geen mogelijkheid is om te herplanten de gemeente zal dan een financiële herplant opleggen. Het bedrag van de financiële herplant zal dan elders in de gemeente worden gebruikt voor het planten van bomen binnen het stedelijk gebied.

2. Handhaven herplantplicht

Het toezicht op de Bomenverordening kan onder verdeeld worden in twee gebieden.

1. Toezicht op de herplantplicht
2. Toezicht en handhavend optreden bij illegale kap en velling van houtopstanden.

2.1 Herplantplicht

Met toezicht op de naleving van de opgelegde herplantplicht zijn bij besluit van het bevoegd

gezag of door de burgemeester aangewezen personen.

2.2 Illegaal verwijderen houtopstanden zonder omgevingsvergunning

Met toezicht en handhaving op de naleving van de geldende Bomenverordening, het illegaal verwijderen van houtopstanden zonder de daarvoor benodigde omgevingsvergunning, zijn bij besluit van het bevoegd gezag of door de burgemeester aangewezen personen

2.3 Handhavingsgronden

- 2.3.1 afzagen
- 2.3.2 rooien / kappen / vellen
- 2.3.3 verplanten
- 2.3.4 teveel wortels weghalen (instabiel maken)
- 2.3.5 meer dan 20 % takken wegsnoeien
- 2.3.6 ringen
- 2.3.7 teveel bast beschadigen
- 2.3.8 vergifigen (toevoegen van zuren)/ vergassen (ontnemen van zuurstof door overmatige toevoer van andere gassen)/ verdrinking (toevoer van meer water dan de wortels kunnen verdragen)
- 2.3.9 verbranding
- 2.3.10 ontsiering (wijzing van de natuurlijke habitus van een boom zodanig dat deze habitus nooit meer terug kan keren)
- 2.3.11 Bevestigen van voorwerpen in, op en aan een boom zodanig dat deze voorzienbaar de boom onherstelbaar zullen doen wijzigen in zijn habitus, zodanig dat deze voorzienbaar de boom zullen doen afsterven
- 2.3.12 Veranderen van de bodem door afgraving of toevoer van andere bodemsoorten of stoffen, die voorzienbaar de boom ernstig schaden.

2.4 Procedure

Om ervoor te zorgen dat degene die zonder vergunning heeft gekapt er niet gunstiger vanaf komt dan iemand die volgens de regels handelt, is hiervoor een aparte procedure te volgen.

- als een kap wordt geconstateerd, waarvoor geen vergunning is verleend, wordt eerst getoetst of een kapvergunning verplicht was;
- indien dit het geval is, zal de toezichthouder, namens de burgemeester, de illegale kap, middels een dwangbevel, stilleggen;
- indien hieraan geen gehoor wordt gegeven legt de toezichthouder, per dag, een dwangsom op;
- zodra de illegale kap is stilgelegd wordt onderzocht wie de eigenaar is van de boom, wie gekapt heeft en of er eventueel getuigen zijn;
- het stilleggen van de kap wordt schriftelijk, aangetekend, bevestigd;
- de toezichthouder doet, na overleg met clusterleider groen, aangifte bij politie;
- de schade wordt getaxeerd aan de hand van de rekenmethode van de NVTB. Aan de hand van het bedrag dat hieruit voortkomt, wordt de sanctie bepaald. Dit kan bestaan

- uit een herplantplicht of een bedrag dat het verloren gegane vertegenwoordigt. Aan het uitvoeren van de herplant kan een dwangsom en een termijn worden verbonden.
- op de herplantplicht wordt toezicht gehouden. Indien de herplant niet wordt uitgevoerd, wordt een dwangsom gevorderd.

Het Openbaar Ministerie kan op basis van een wetsovertreding overgaan tot vervolging en besluiten tot het opleggen van een sanctie.

2.5 Op te leggen sanctie en herplantplicht gemeente

De waarde van de gekapte boom zonder vergunning wordt bepaald door een taxatie volgens de rekenmethode van de NVTB. Aan de hand van deze taxatie wordt de sanctie bepaald. De sanctie kan bestaan uit:

- herplant en schadebedrag
- financiële herplant
- opleggen dwangsom

Aan de opgelegde sanctie wordt een termijn gesteld waarbinnen aan alles moet zijn voldaan.

3. Verhaalschades

3.1 Het verhalen van schades

Het verhalen van schades kan niet volgens een publieksrechtelijk middel zoals de A.P.V. of de Bomenverordening. Dit kan allen maar civielrechtelijk als onrechtmatige daad (Burgerlijk wetboek art. 6:162).

In beginsel worden boomschades, zowel onder- als bovengronds, alsook schades die voortvloeien uit werkzaamheden of maatregelen in de nabijheid van bomen, verhaald.

Het verhalen van schades kan alleen bij beschadigingen of verlies van gemeentelijke bomen, uiteraard niet bij schade of (illegale) kap van particuliere bomen. Hierbij kan alleen een herplantplicht worden opgelegd.

3.2 Algemene strengheid van beleid

Het is van belang aan te geven op welke wijze er schades worden verhaald bij schade aan of verlies van bomen.

De volgende werkwijze wordt gehanteerd bij schade aan gemeentelijke bomen als gevolg van ongevallen:

- verhalen van schade bij veroorzaker (schades < € 2.000,-- taxatie in eigen beheer en > € 2.000,-- taxatie door beëdigd taxateur);

- bij moedwillige schade c.q. vernieling aan gemeentelijke bomen aangifte politie:

De volgende werkwijze wordt gehanteerd bij schade aan of illegale kap van particuliere waardevolle en monumentale bomen die op de vastgestelde lijst staan. Tevens zullen onderstaande regels ook gehanteerd worden als er een particuliere boom wordt gekapt waarvoor een omgevingsvergunning activiteit kappen is afgewezen.

- aangifte bij politie
- opleggen van een herplant verplichting conform de taxatie van een beëdigd taxateur volgens het rekenmodel van de N.V.T.B.
- indien verdacht binnen gestelde termijn van herplant heeft meegewerkt kan het college beslissen om de officier van Justitie te verzoeken om af te zien van verdere vervolging.

3.3 Criteria voor het verhalen van schade.

Bij herstelbare schades worden alle herstelkosten in rekening gebracht.

Boomschades worden in beginsel verhaald op basis van de vervangingswaarde. Is dit niet mogelijk dan vindt het verhalen van schade plaats op basis het rekenmodel van de N.V.T.B. (hoeveel het kost om ter plaatse een zelfde boom opnieuw te stichten en te eerste 5 jaar te onderhouden)

Bij de geringste twijfel over de boomwaarde berekening en boomwaarde taxatie of wanneer de verwachting bestaat dat de schade(s) hoger uitvallen dan € 2.000,-, wordt een beëdigd boomtaxateur ingeschakeld.

Hier geldt dat, indien de heraanplant niet aanslaat, binnen 5 jaar alsnog eenzelfde boom zal moeten worden geplant.

3.4 Verhalen schades

Niet verhaald worden:

- bastbeschadigingen < 10% stamontrek;
- diepere weefselschade < 10% stamontrek;
- afzagen / afbreken kleine takken < 5 % kroonschade
- wortelschade < 10 %

Bij bomen in de bebouwde omgeving en bij bomen langs een wegprofiel bestaat in de regel weinig verband tussen de kroonprojectie en het bewortelingspatroon, wat een juiste interpretatie van de omvang van de wortelschade doorgaans sterk bemoeilijkt. Aanvullend onderzoek (bodem / wortels) kan in deze gevallen noodzakelijk zijn.

Verhaald worden:

- teloorgaan van bomen;
- bast- en schorsbeschadiging > 10% stamomtrek;
- diepere weefselschade > 10% stamomtrek;
- kroonschade > 5%;
- afzagen / afbreken gesteltakken;
- omknikken of breken jonge bomen;
- vellen van bomen zonder de benodigde vergunningen;
- vellen van een deel van een houtopstand of een gehele houtopstand;
- beschadigingen door bevestigingsmateriaal aan of in bomen;
- alle bijkomende kosten, zoals b.v. onderzoekskosten, taxatiekosten en herplantkosten:
- wortelschade > 10%.

Bij bomen in de bebouwde omgeving en bij bomen langs een wegprofiel bestaat in de regel weinig verband tussen de kroonprojectie en het bewortelingspatroon, wat een juiste interpretatie van de omvang van de wortelschade doorgaans sterk bemoeilijkt. Aanvullend onderzoek (bodem / wortels) kan in deze gevallen noodzakelijk zijn.

Het college,

De secretaris,

J.J.M. Som.

mr. C.M. Kuikman.